

בתולה נשאת פרק ראשון כתובות

ה.

עין משפט
נר מצוה

יא א ב ג ד מ"י פכ"ד
מה' שנת ה'ה"ס קמ"ג
לארץ סה טו"שע א"ח ס"י
ש"ו סני"ו:
י"ב ה טו"שע"ס ס"י ס"ד:
כ ו מ"י פ"י מה' א"ח ס"ח
ה' י"ב סני"ג עש"ן ס"ח
טו"שע"ס א"ח ס"י ס"ד סני"ג:
ג.

לעזי רש"י

פושקונברג"ש
[ד"ר שמואל רייפמן]
חילוץ
קבלי"ר [קוביל"א]
יוד, יו, זי.

תוספות ר"ד

ר"ח ורב המנוח דאמרי
תרייהו חשבונות של
מצוה מותר לחשבון בשבת
וא"ר אלעזר פוסקין צדקה
לעניים בשבת. וא"ר יעקב
ב"ש פוסקין שבת ואל"ר
לעניים בשבת והולכים לב"ב
ולבתי מדרשות לפקח על
עסקי רבים בשבת. והנא
התינוקות לארס בשבת
ועל התינוק ללמדו
ספר וללמדו אומניות
בשבת. וא"ר שמואל
בר חמני א"ר הולכין
לפקח על עסקי רבים
בשבת: תני בר קפרא
בחולה נשאת בדי' ובעלת
בה' הואיל ונאמרה בו
ברכה לדגים ואלמנה
נשאת בה' ובעלת בשישי
הואיל ונאמרה בו ברכה
לאדם ותניא מפני מה
אמרו אלמנה נשאת
בחמישי ובעלת בו
שאם אתה אומר תבעל
בחמישי למחר משכים
הוא לאומנותו והולך.
שקדו חכמים על תקנות
בנות ישראל שיהא שמח
עמה ג' ימים' ה' בשבת ו'
בשבת ושבת:

של ארבעה ארבעה טפחים שעשאו גולל לקבר המאהיל על גבי שמיים
טמא ויטלה אחת מהן המאהיל על גבי השניה טהור מפני שיש
לטומאה דרך שילא מה שייך דרך שילא לפר"ת ובתוספתא דהלכות
ספ"ג תניא מעשה בלחוד שמת בערב הפסח ולא רצו לקוברו ונכנסו

הנשים וקשרו החבל בגולל משכו
האנשים מצחוץ וקברוהו הנשים
והלכו האנשים ועשו פסחיהן לערב
משמע שלא היו יכולין הנשים לקוברו
עד שמשכו האנשים מצחוץ את הגולל
ואם גולל הוא מצדה למה לא
קברוהו בלא מצדה עד אחר הפסח
אלא ודאי הוא כקויו ארון כפירוש
הקונטרס ולפי שהיה של אצן היה
כזל כל קד"א: **שמא** ישחוט בן
עוף. יש גורסים זו עוף אע"ג
לשבת לשון נקבה היא דלמדי
(שמות לא) מחלליה מות יומת ה"ג
הוא לשון זכר כל העושה זו מלאכה
(שם לה) שומר שבת מחללו (ישעיה טו)
ושפיר גרסינן מני צן עוף דדך בני
אדם לשחוטו הרכין והקטנים דלמדי
(ויקרא ה) שני בני יונה וצפרק קמח
דקידושין (דף לו: ושם) אמאי מנן
עוף מה לן לאן עקן קצע לו כו':
אלא מעתה יום הכפורים שחל
להיות בשני בו' תימה
אמאי נקט יום כפורים דלא הוא
אלא לרבי יוסי הגלילי דמתן (מוליך
דף פג.) ד' פרקים צננה המוכר
צננה לחצירו לרין להודיעו אמה
מכרתו לשטחו כו' וכדברי רבי יוסי
הגלילי אף ערב יום הכפורים בגליל
אמאי לא נקט חד מד' פרקים דהו
לכ"ע וי"ל דבערב יום הכפורים היו
רגילין להרבות צעופות ודברים
דמשמע צבראשית רבה (פ"א) גבי
הוא חייטא דזן נוגא כו' משום
דהו יום סליחה וכפרה וצנהו ד'
פרקים יום מרדים צננמות דליכא
למגור שמא ישחוט:

א הכי אלמנה נמי תיבע' בחמישי.
פ"י צלמנא אי הוה תני צברייתא
דצמולה נבעלת צחמישי משום
איקרורי דמתא דקמייבעיא לן ולא
משום צרכה לדגים דלא חשיבא הו
ניחא לן צלמנא דנבעלת צחמישי
משום צרכה אלל השמא דטעמא
דצמולה משום צרכה אלמנה נמי
תיבעל צחמישי:

א נמי משום שקדו. וא"ת והיכי
מני למימר משום שקדו הא
צברייתא קתני צהדיא משום צרכה
וי"ל דלהאי שניוא הו פירוש
הצרייתא הכי אלמנה נשאת צחמישי
ונבעלת צחמישי פ"י משום שקדו כמו
שפורש צברייתא אחרת וא"ת משום
צרכה לדגים היה להם להניח תקנת
שקדו לא חשו לכך הואיל וצחמישי
נמי נאמרה צרכה לאדם:

מאי איכא בין ברכה לשקדו.
אע"ג דמשום צרכה לא
מיקרי צברייתא מכל מקום צעי למה
לי טעמא דצרכה אי נמי צעי מאי

איכא בין לינשא דמשני צרכה דלמס עדיפא ליה וצין לינשא דאי נמי י"ט שחל להיות כו'
דלינשא דטעמא דצרייתא משום שקדו ולא משום צרכה הכא דליכא שקדו נבעלת אס ירצה צחמישי אלל ללינשא קמח דטעמא דצרייתא משום
צרכה דמשמע פשטא דצרייתא אפילו צלמס כזל אף צ"ט שחל להיות בערב שנת דליכא משום שקדו מכל מקום משום צרכה תבעל צחמישי
ואפילו להאי לינשא אי לא שתקנו משום שקדו משום צרכה לחודה לא היו קוצעים יום כדפרישית לעיל גבי ותנשא בלחוד צננת:
דא"ל"ו בשמים ובארץ כתיב אף יד וגו'. למשמע חדא אע"ג דמס"ס קרא וימיני טפחה שמים ואמר צשיליה הקומץ רבה (מנחות לו: ושם) ליד
היינו שמאל א"כ תרתי כתיב מ"מ בחד מעשה ליכא אלל חד אלל צמעה לדיקים בחד מעשה כמו צית המקדש כתיב תרתי ידים:

משום השבנות. שאם יכנסו למוצאי שבת יעשה סעודה צלילה
ויחשוב צננת מהו לרין להוציא וכתיב דבר דבר (ישעיה נח):
מפקחים. מוציאין לאור: פיקוח. פושקונברג"ש צלע"ז: **טרעיאום.**
פלטי מלכים ושלטונים: **ללמדו אומנות.** מזהו הוא דלמדי (קהלת ט)

רצה חיים עם אשה אשר אהבת למוד
אומנות שמהיה הימנו עם התורה
ואמרינן בקידושין (דף טז.) שאצו
חייב ללמדו אומנות: **שמא ישחוט**
צן עוף. לשבת לאורך מוצאי שבת
שיחא טרוד וישכח שהוא שבת:
שחל להיות בשני צננת. שזריכין
להרבות בסעודה אחר הצננת שהו
ערב יום כפורים: **ידעה.** לשלישי צננת
שמא ישחוט צן עוף לאורך סעודת
מחר: **איס ליה רווחא.** לשחוט
צלילה שהסעודה אינה עד למחר:
הכא ליה ליה רווחא. שהסעודה
צלילה אחר הצננת משחשיבה מיד:

ולא חיישין לאיקורוי דעמא. אס
לא ימנא לה בתולים לא חיישין
שתקרי כעסו צהאי פורתא:
ונבעלת צחמישי. משתחשך צריכיי
ותיכנס ליל חמישי: **צרכה לדגים.**
פרו ורבו ומלאו את המים כו'
(בראשית ו): **הואיל ונאמרה** זו
צרכה לאדם. פרו ורבו ומלאו את
הארץ (שם): **טעמא משום צרכה.**
אלל מלן דלא קפיד אצרכה משום
איקרורי דמתא לל חיישין משום
האי פורתא: **צרכה דאדם עדיפא**
ליה. ומיהו צחמישי לל תנשא צמולה
דצמון ארוך עד שני צננת דלמו
דייני חיישין לאיקורוי אלל מצריכיי

עד חמישי לא חיישין: **למחר משכים**
לאומנותו והולך. שאין משתה אלמון
צאלמנה אלל יום אחד כדלקמן
צפיקין (דף טז:): **חמישי צננת.**
יום חופה: **ושני צננת.** חיבת ציאה:
אדם צטל. למ"ד צרכה דלמס עדיפא
אף זו תיבעל צחמישי דהא לא יכיס
שקדו נבעלת צחמישי דהא לא יכיס
לאומנותו: **גדולים מעשה לדיקים**
ממעשה יצירה שמים וארץ. ומשום
צן קפרא נקט לה דאיירי לעיל
צחגדה: **אף יד.** חדא יד: מקדש
מעשה יד לדיקים הוא: הכי
קאמר. האי ומעשה ידו צמעה
הלדיקים כתיב שקרוין מעשה שלהם
מעשה ידו של הקצ"ה וה"ק ומעשה
ידו דהוא מעשה הלדיקים מגיד
הרקיע שהרקיע מעיד עליהם לצריות
שהם לדיקים שמתפללין על הגשמים
ומטר יורד: יסד. קבלי"ר צלע"ז:

ינת
שמים ואילו במעשה ידיהם של צדיקים כתיב² מכון לשבתך פעלת ה'
מקדש אדני כוננו ידך השיב בבלי אחד ור' חייא שמו³ ויבשת ידיו יצרו
ידו כתיב והכתיב יצרו א"ר נחמן בר יצחק יצרו אצבעותיו כדכתיב⁴ כי אראה
שמיד מעשה אצבעותיך ירח וכוכבים אשר כוננת מיתבי⁵ השמים מספרים
כבוד אל ומעשה ידיו מגיד הרקיע הכי קאמר מעשה ידיהם של צדיקים
מי מגיד הרקיע ומאי ניהו מטר דרש בר קפרא מאי דכתיב⁶ ויתד תהיה לך
על אוזן אל תקרי אוזן אלא על אוזן שאם ישמע אדם דבר שאינו הגון

איכא בין לינשא דמשני צרכה דלמס עדיפא ליה וצין לינשא דאי נמי י"ט שחל להיות כו'
דלינשא דטעמא דצרייתא משום שקדו ולא משום צרכה הכא דליכא שקדו נבעלת אס ירצה צחמישי אלל ללינשא קמח דטעמא דצרייתא משום
צרכה דמשמע פשטא דצרייתא אפילו צלמס כזל אף צ"ט שחל להיות בערב שנת דליכא משום שקדו מכל מקום משום צרכה תבעל צחמישי
ואפילו להאי לינשא אי לא שתקנו משום שקדו משום צרכה לחודה לא היו קוצעים יום כדפרישית לעיל גבי ותנשא בלחוד צננת:
דא"ל"ו בשמים ובארץ כתיב אף יד וגו'. למשמע חדא אע"ג דמס"ס קרא וימיני טפחה שמים ואמר צשיליה הקומץ רבה (מנחות לו: ושם) ליד
היינו שמאל א"כ תרתי כתיב מ"מ בחד מעשה ליכא אלל חד אלל צמעה לדיקים בחד מעשה כמו צית המקדש כתיב תרתי ידים:

איכא בין לינשא דמשני צרכה דלמס עדיפא ליה וצין לינשא דאי נמי י"ט שחל להיות כו'
דלינשא דטעמא דצרייתא משום שקדו ולא משום צרכה הכא דליכא שקדו נבעלת אס ירצה צחמישי אלל ללינשא קמח דטעמא דצרייתא משום
צרכה דמשמע פשטא דצרייתא אפילו צלמס כזל אף צ"ט שחל להיות בערב שנת דליכא משום שקדו מכל מקום משום צרכה תבעל צחמישי
ואפילו להאי לינשא אי לא שתקנו משום שקדו משום צרכה לחודה לא היו קוצעים יום כדפרישית לעיל גבי ותנשא בלחוד צננת:
דא"ל"ו בשמים ובארץ כתיב אף יד וגו'. למשמע חדא אע"ג דמס"ס קרא וימיני טפחה שמים ואמר צשיליה הקומץ רבה (מנחות לו: ושם) ליד
היינו שמאל א"כ תרתי כתיב מ"מ בחד מעשה ליכא אלל חד אלל צמעה לדיקים בחד מעשה כמו צית המקדש כתיב תרתי ידים: